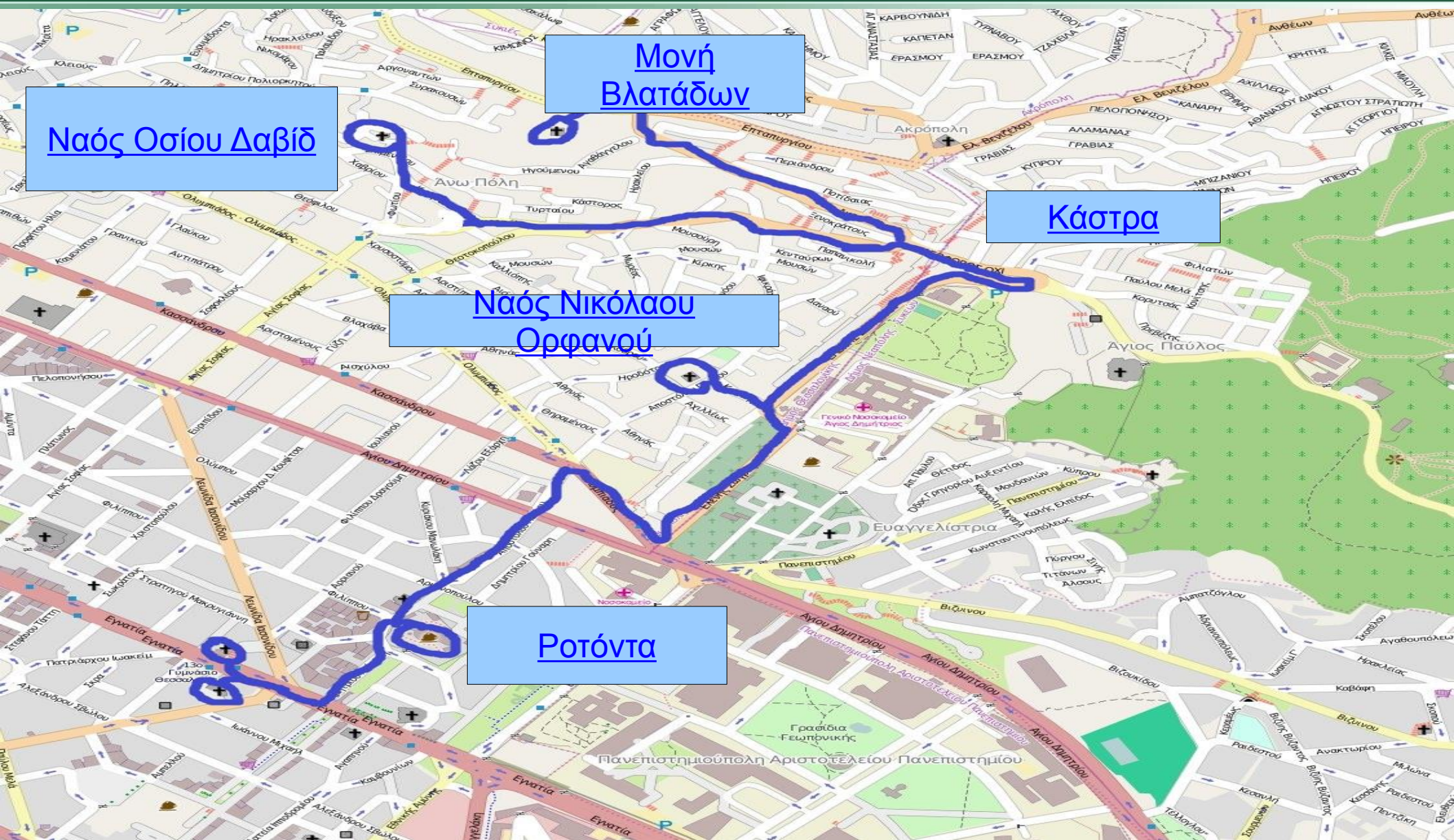

BYZANTINA
MNHMEIA
X-N

Η 1η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΜΕ

Ναός Οσίου Δαβίδ

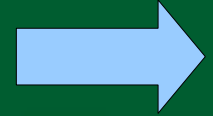
Μονή Βλατάδων

Ναός Νικόλαου
Ορφανού

Κάστρα

Ροτόντα

ΜΟΝΗ ΒΛΑΤΑΔΩΝ

- Η Μονή Βλατάδων ή Βλαττάδων ή Βλατταίων, γνωστή και ως Τσαούς Μοναστήρι, είναι [μοναστήρι](#) στην περιοχή της Άνω Πόλης της [Θεσσαλονίκης](#), 80 περίπου μέτρα από τα τείχη του [Επταπυργίου](#). Είναι το μοναδικό μοναστήρι της [βυζαντινής](#) περιόδου της πόλης που εξακολουθεί να λειτουργεί μέχρι σήμερα.

Ιδρύθηκε κατά τα μέσα του 14ου αιώνα σε χώρο που πιθανώς να φιλοξενούσε παλαιότερο ναό, από τον κρητικής καταγωγής μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Δωρόθεο Βλαπτή και τον αδελφό του Μάρκο

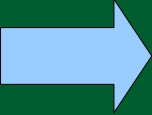
ΟΣΙΟΣ ΔΑΒΙΔ

Ο Όσιος Δαυίδ γεννήθηκε στη Γαρδενίτσα (τέως κτηματική περιφέρεια της κοινότητας Κυπαρισσίου) πιθανότατα το τελευταίο τέταρτο του 15ου αι. μ.Χ. (Περί το 1490 συμπεραίνει ο Χ.Γ. Πετρινέλης, άλλοι συγγραφείς περί το 1485 και ο Μητρ. Γόρτυνος και Μεγαλουπόλεως Θεόφ. Καναβός περί το 1519) του Νομού Φθιώτιδας και έζησε περίπου από το δεύτερο μισό του 15ου αιώνα ως το πρώτο μισό του 16ου αιώνα.

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΟΡΦΑΝΟΣ

Ο Ναός του Αγίου Νικολάου του Ορφανού είναι παλαιό βυζαντινό καθολικό μονής της Θεσσαλονίκης και μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, κτισμένο στις αρχές του 14ου αιώνα. Βρίσκεται στη βορειοανατολική γωνία της παλιάς πόλης, εντός των τειχών, μεταξύ των οδών *Ηροδότου* και *Αποστόλου Παύλου*. Το όνομα του ναού, *Ορφανός* ή *των Ορφανών*, συναντάται για πρώτη φορά σε πηγές του 17ου και 18ου αιώνα και ταυτίζεται με τον άγνωστο κτήτορα του μνημείου που ανήκε στην οικογένεια των Ορφανών ή στη λειτουργία ορφανοτροφείου στο χώρο της μονής^[1], είτε αποδίδεται στην ιδιότητα του Αγίου Νικολάου ως προστάτη των χηρών και των ορφανών^[2]. Ως ιδρυτής του ναού έχει προταθεί από τους ερευνητές ο Νίκων Σκουτέριος Καπανδρίτης Ορφανός, καθώς και ο κρόλης της Σερβίας Μιλούτιν που λόγω του γάμου του με την πριγκήπισσα Σιμωνίδα είχε στενούς δεσμούς με τη Θεσσαλονίκη^[1].

ΚΑΣΤΡΑ

POTONTA

2ος ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ
ΠΕΡΙΠΛΑΤΟΣ
Χ.Κ.-Ν.Ζ.

Η 2η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΜΕ

ΤΕΛΟΣ

Αγίων
Αποστόλων

Αγιος
Δημήτριος

Παναγία
Χαλκείων

Αχειροποίητος

Κατακόμβη

Αγία Σοφία

Κατακόμβη Ιωάννου Προδρόμου

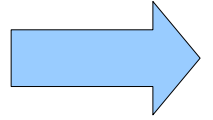

- Ένα σημείο αναφοράς του υπόγειου δικτύου κατακόμβων και στοών ήταν αυτές του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, οι οποίες βρίσκονται πίσω από την Αγία Σοφία στις αρχές του πεζόδρομου της Ικτίνου. Στο κέντρο της αυλής υπάρχουν τα ερείπια ενός ναού πανομοιότυπου με αυτόν της Ροτόντας.

- Στο εσωτερικό της εκκλησίας υπάρχουν σκαλοπάτια που οδηγούν στις κατακόμβες. Οι ιστορίες που ακούγονται για τις κατακόμβες είναι πολλές, ενώ οι επίσημες ιστορικές καταγραφές είναι ελάχιστες. Λέγεται ότι οι κατακόμβες του Αγίου Ιωάννη είχαν επικοινωνία με την Κρύπτη του Αγίου Δημητρίου (απόσταση σε ευθεία πάνω από 2 χλμ και υψομετρική διαφορά γύρω στα 50 μέτρα), μέσω ενός υπόγειου δρόμου, ο οποίος μέχρι τις αρχές του 20 αιώνα διασωζόταν αλλά αργότερα με την κατασκευή του διπλανού δρόμου (Μακένζυ Κινγκ) αλλά και με την μεγάλη ανοικοδόμηση γενικότερα, τα θεμέλια, έκοψαν οριστικά αυτό το σοκάκι και έριξαν ένα πέπλο μυστηρίου στο όλο θέμα. του μοναστηριού, το οποίο αποτελεί μία άσση πρ

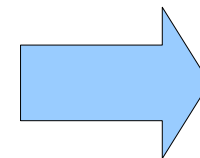
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

- Ο ναός του Αγίου Δημητρίου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης. Βρίσκεται στην ομώνυμη οδό και είναι πεντάκλιτη βασιλική με εγκάρσιο κλίτος και με πλούσιο ζωγραφικό και μαρμάρινο διάκοσμο με περίτεχνα κιονόκρανα. Στο υπόγειο του ναού βρίσκεται ο χώρος μαρτυρίου του Αγίου. Από τα ψηφιδωτά του, ξεχωρίζει αυτό που απεικονίζει τον ίδιο τον άγιο με δύο μικρά παιδιά και ένα άλλο, που απεικονίζει τον άγιο ανάμεσα στον επίσκοπο και στον έπαρχο οι οποίοι ανακαίνισαν το ναό. Ο σημερινός ναός κτίστηκε από τον επίσκοπο Ιωάννη τον 7ο αιώνα, στα ερείπια παλαιότερου ναού.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΧΑΛΚΕΩΝ

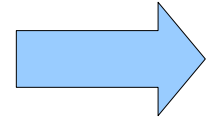

- Ο ναός της Παναγίας των Χαλκέων βρίσκεται στο κέντρο της παλιάς πόλης της Θεσσαλονίκης, νοτιοδυτικά της Αρχαίας Αγοράς και βόρεια της οδού Εγνατία. Είναι κτισμένος σε σχήμα σταυρού, με τρούλο που στηρίζεται στη διασταύρωση των κάθετων καμαρών, με ένα ψηλό τύμπανο. Το κτίσμα είναι ολόκληρο πλινθόκτιστο με πολλά μορφολογικά και διακοσμητικά στοιχεία που του δίνουν μία χαρακτηριστική κομψότητα, καθώς όλα τα ανοίγματα και τα τόξα περιβάλλονται από ευθείες και οδοντωτές τούβλινες ταινίες. Από τα βασικά αυτά χαρακτηριστικά ο ναός της Παναγίας των Χαλκέων μπορεί να θεωρηθεί εκπρόσωπος της λεγόμενης "Αρχιτεκτονικής Σχολής της Κωνσταντινούπολης" και πρόγονος της "Μακεδονικής Σχολής", όπου διαμορφώθηκαν καθαρές λύσεις "σταυροειδούς" τύπου (Άγιος Παντελεήμονας, Προφήτης Ηλίας, Άγιοι Απόστολοι κ.ά.). Χαρακτηριστικό επίσης του ναού είναι και η ύπαρξη ορόφου πάνω από το νάρθηκα, στο δυτικό τμήμα του. Το στοιχείο μάλιστα αυτό που συναντάται συνήθως σε μοναστηριακούς ναούς, δημιουργεί τη

βάσιμη άποψη πως ο ναός της Παναγίας των Χαλκέων ίσως να ήταν καθολικό κάποιας μονής για την οποία όμως δεν έχ

Αγία Σοφία

- Ο ναός της του Θεού Σοφίας της Θεσσαλονίκης χτίστηκε τον 8ο αιώνα στη θέση μιας μεγάλης παλαιοχριστιανικής βασιλικής, που καταστράφηκε, πιθανόν από σεισμό, στις αρχές του 7ου αιώνα. Το 1204, όταν με την Δ' Σταυροφορία κυριεύθηκε η πόλη από τους σταυροφόρους, η Αγία Σοφία μετατράπηκε στον καθολικό καθεδρικό ναό της Θεσσαλονίκης. Από το 1246 που η Θεσσαλονίκη επέστρεψε στα χέρια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ήταν ο μητροπολιτικός ναός της πόλης, μέχρι το 1523/24, που μετατράπηκε σε τζαμί από τους Τούρκους κατακτητές της πόλης.

Αχειροποίητος

- Η εκκλησία της Αχειροποιήτου (Ελληνιστική Κοινή: (Παναγία) Ἀχειροποιήτος) είναι παλαιοχριστιανική βασιλική της Θεσσαλονίκης, σωζόμενη σήμερα στην ίδια μορφή που κατασκευάστηκε τον 5ο αιώνα - γεγονός που την καθιστά μοναδική στην ανατολική Μεσόγειο. Βρίσκεται στην οδό Αγίας Σοφίας, απέναντι από την πλατεία Μακεδονομάχων και η ίδρυσή της τοποθετείται στην περίοδο 450-475. Είναι αφιερωμένη στη Θεοτόκο και η ονομασία της οφείλεται στην "αχειροποίητη" λατρευτική εικόνα της Θεοτόκου δεομένης που βρισκόταν στο ναό.

Αγίων Αποστόλων

- Ο ναός του Αγίου Παντελεήμονος είναι παλαιό καθολικό βυζαντινής μονής της Θεσσαλονίκης και Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της πόλης, στη συνάντηση των οδών Εγνατίας και Ιασονίδου. Ανήκει στον τύπο του σύνθετου τετρακίονιου σταυροειδούς εγγεγραμμένου με νάρθηκα και περιμετρική στοά, που ανατολικά απολήγει σε δύο παρεκκλήσια. Χρονολογείται στα τέλη 13ου - αρχές 14ου αιώνα και ταυτίζεται με τη Μονή της Θεοτόκου Περιβλέπτου, γνωστή και ως Μονή του κυρ Ισαάκ από το όνομα του ιδρυτή της, ο οποίος με το όνομα Ιάκωβος διετέλεσε μητροπολίτης Θεσσαλονίκης μεταξύ 1295 και 1315. Εικάζεται ότι η ονομασία Άγιος Παντελεήμων είναι δανεισμός από το ομώνυμο βόρειο παρεκκλήσι του γειτονικού ναού της Παναγούδας, στο οποίο μεταφέρθηκαν τα σκεύη του ναού όταν μετατράπηκε από τους Τούρκους σε τζαμί ανάμεσα στα 1568 - 1571 με την ονομασία Ισακιγιέ Τζαμί (<Ισαάκ)[1]. Άλλοι ερευνητές πιστεύουν ότι η Μονή της Περιβλέπτου υπήρχε ήδη το 12ο αι. και ότι η εκκλησία του Αγίου Παντελεήμονος μετατράπηκε σε τζαμί γύρω στα 1500 από τον Ισάκ Τσελεμπί, καδή της Θεσσαλονίκης, του οποίου πήρε και το όνομα

ΤΕΛΟΣ